

Hr Ivo Krustok

ivo.krustok@riigikantselei.ee

Meie: 17.10.2022

Eesti Planeerijate Ühingu seisukohad Riigikantselei taastuenergia arendamise kiirendamise auditile

Eesti Planeerijate Ühing tänab võimaluse eest avaldada arvamust läbiviidud auditile. Meie liikmed omavad pika-ajalisi taastuenergia planeerimise kogemusi nii omavalitsustes kui konsultatsioonifirmades. Oleme taastuenergia arendamise kitsaskohtadele ka omalt poolt juhtinud korduvalt tähelepanu erinevates pöördumistes ja seminaridel. Põhinedes praktilisele kogemusele esitame alljärgnevalt omapoolsed seisukohad auditi osas.

1. Taastuenergia ruumilise planeerimisega on Eestis tegeletud juba paarkümmend aastat. Planeeringute koostamine on olnud konarlik ja elluviimine tagasihoidlik. Praegusel hetkel on üle Eesti koostamisel ligi paarkümmend üld- ja kohaliku omavalitsuse eriplaneeringut, milles püütakse luua võimalus tuuleparkide rajamiseks. **Energiakriisi ja kliimaeesmärkide valguses on hädavajalik leida kiireid lahendusi eelkõige käimasolevate planeeringuprotsesside hõlbustamiseks ja võimalusel lihtsustamiseks.** Paraku ei leia auditist sellekohaseid ettepanekuid. Planeerijate Ühingu liikmed omavad kogemust käimasolevate menetlustega ja on igati valmis koostööks efektiivsuse suurendamise nimel.
2. **Eelisarendusalade kaardistamisel puudub väljapakutud käsitluses sisuline mõte.** Alad, kuhu tuuleparkide rajamine on seniseid väärtusi ja piiranguid arvestades võimalik, on tänu kõrgekvaliteedilistele avalikult kasutatavatele ruumiandmetele teada nii arendajatel kui valdkonnaga tegelevatel konsultatsioonifirmadel juba ammu enne 2022. a valminud Keskkonnaagentuuri analüüsi. Kuna auditi järgi on eelisarendatavad alad sisendiks planeerimisprotsessi, kus hinnatakse osasid mõjusid detailsemalt, jääb arusaamatuks väljapakutud tegevuse vajadus. Eelisarendatavad alad ei anna mingit nõu eristaatust ega garanteeri, et alale oleks võimalik tuuleparki rajada. Audit mainib, et iga täiendav eelisarendatav ala on täiendava keskkonnakaitselise surve loomine. Samuti selgub auditi lõpuosast, et toetatakse Saksamaa ettepanekut, mille kohaselt ei pea alasid kaardistama kui vastav planeering on juba koostatud. Eelnevast johtub, et **oluliselt otstarbekam ja efektiivsem oleks keskenduda käimasolevate planeeringute käigus juba väljaselgitatud aladel vajalike uuringute läbiviimise ja planeerimisprotsessi hõlbustamisele ja kiirendamisele.**
3. Planeerimisprotsesside käigus on juba selgunud rida praktilisi kuid kiiret tähelepanu vajavaid teemasid (nt järeelseire, koosmõjud olemasolevate tuuleparkidega, planeeringuga seotud tingimuste järelevalve jaoks vajalik pädevus jne). Nende teemade lahendamine annab vajalikud vastused omavalitsustele, mida kommunikeerida avalikes planeeringuprotsessides vastavate küsimuste esitajatele. Siiani puuduvad üleriigilised õiguslikult selged seisukohad nt tuuleparkide piiride tõlgenduses (kas tuuliku laba võib ulatuda üle tuulepargis sobiva ala piiri), lähedalasuvate, kuid eri etappidel rajatavate tuuleparkide minimaalses vahemaas,

elektriliini asukoha vajaliku vajalikkuses jne. Lahtisi teemasid on korduvalt arutatud konsultantide palvel juurutatud taastuveneergetika ümarlaudadel, kuid lahendused seni puuduvad. Needsamad lahtised teemad jäävad pidurdama taastuveneergetia edasist kavandamist ka olukorras, kui luuakse uue planeeringuliigina taastuveneergetia ehitise planeering. **Näeme, et eelisarendatavate alade väljaselgitamise ja uute planeerimisinstrumentide väljatöötamise asemel annab oluliselt kiiremat tulemust selliste praktiliste teemade lahendamine, mis võimaldab edukalt lõpetada käimasolevad planeeringud.**

4. Mitmed auditis väljatoodud ettepanekud ei ole realistlikud, vaid oleksid rakendatavad ideaalsetes oludes, ilma ajalise ja rahalise surveta. Nii näitab ettepanek, et planeeringu ja KSH algatamise eelselt peab olemas olema detailne tehniline info tuulikute, juurdepääsuteede, elektriühenduste jm kohta selgelt, et puudub mõistmine planeerimisprotsessist. Ka praegustes üldplaneeringutes ei ole suudetud sellist informatsiooni määratleda. Samuti on vaieldav hinnang, et kõige ajamahukam on KSH ja peamine takistaja NIMBY. Näeme, et olulist ajalist kokkuhoidu annaks eelkõige ülalviidatud praktiliste probleemide lahendamine, menetluse optimeerimine (nt koondades teavitamiste ja arvamuste küsimise etappe) ja omavalitsuste toetamine (nt ka teavituskirjade väljasaatmine on väikestele omavalitsustele suur ajakulu). Kaaluda võiks ka nt ühise **kooskõlastuskomisjoni** moodustamist, kus erinevate ministeeriumite ja riigiametite esindajad kujundavad planeerimisettepanekule ühtsed, riigi huve väljendavad seisukohad.

5. **Väljendame tugevat kahtlust taastuveneergetia ehitise planeeringu kui eraldi nõ riikliku planeeringuliigi juurutamise otstarbekuse osas.** Olulist kohapealset mõju kaasatava objekti rajamiseks eraldi riikliku planeerimisinstrumenti loomine jätab tähelepanuta planeerimise põhiolomuse – konkreetse asukohas läbiviidava avaliku protsessi, kus erinevate huvigruppide aktiivsel osalemisel leitakse tasakaalustatud lahendus. Kui planeeringu koostamise korraldajaks on omavalitsuse asemel Rahandusministeerium, kaugeneb paratamatult planeerimine elanikust ja huvilisest. Nii võib soovimatu tagajärjena kaasneda inimeste vastuseisu suurenemine ja kohtuvaidluste sagenemine. Eesti planeerimissüsteemi oluliselt muutva väljapakutud „kiirtööriista“ asemel peame väga vajalikuks praeguste tuuleparkide planeerimiseks mõeldud planeeringuliikide optimeerimist. Ühtlasi leiame, et Eesti ruumilise planeerimise süsteem on valdkondadeülene tervik ja seaduse täiendamine teemapõhise planeeringuliigiga ei ole pikas perspektiivis põhjendatud. Kriitilist analüüsi ja efektiivsuse tõstmist vajavad kõik planeeringute liigid.

Eesti Planeerijate Ühing väljendab kahetsust, et auditi koostamisse ei ole peetud vajalikuks praktikute – omavalitsuse planeerijate ja planeerimiskonsultantide - kaasamist. Olukorras, kus taastuveneergetia planeerimise probleemid on eelkõige praktikute ja arendajate poolt tõstatatud ning osaliselt ka juba realselt lahendatud, on auditi koostamine kitsas ametnike ringis meie jaoks mõistetamatu. Loodame, et edaspidi leitakse selliste ettevõtmiste puhul võimalusi praktikute kaasamiseks. Oleme jätkuvalt heal meelel valmis koostööks ka praeguse auditi edasiarendamiseks.

Lugupidamisega

Kaido Koppel

Eesti Planeerijate Ühing

juhatuse esimees

info@planeerijad.ee

+3725030514